

Kracht van pedagogiek en jeugdburgerschap

Iris Andriessen
Lectoraat Samenlevingspedagogiek

***Wij weten best dat wij kinderen zijn.
Maar dat houdt ons niet tegen!***

Louelle Martens en Suze Klomp, 9 jaar

Overzicht

- Belang van jeugdburgerschap
- Reacties op jeugdburgerschap
- Kracht van de pedagogiek
- Onderzoek betrokken jeugd
- Wat vraagt het van ons

Belang van jeugdburgerschap

- Democratie onder druk en consumentisme
- Sociale en burgerlijke deugden nodig
- Vorming door handelen als burger

Reacties op uitingen van jeugdburgerschap:

- Helden
- Naïef en schattig
- Overlastgevers

Ignored citizens

- Competenties
- Afhankelijkheid
- Kinderen zijn geen volwassenen

Jongeren worden gezien als óf aanjagers van verandering óf als plegers van geweld, als consumenten of cliënten van culturele producten óf als onderwerp van – of onderworpen aan – ‘cultureel imperialisme’ en radicalisering; ze worden beschouwd als een ‘bedreiging’ of als ‘bedreigd’; ze worden ‘beschermd’ of ‘geëmancipeerd’, of ze worden tegelijkertijd gezien als risico en als kwetsbaar; ze zitten “in” een crisis of ze “zijn” de crisis.

Carpenter, McCready en Mojab, 2016

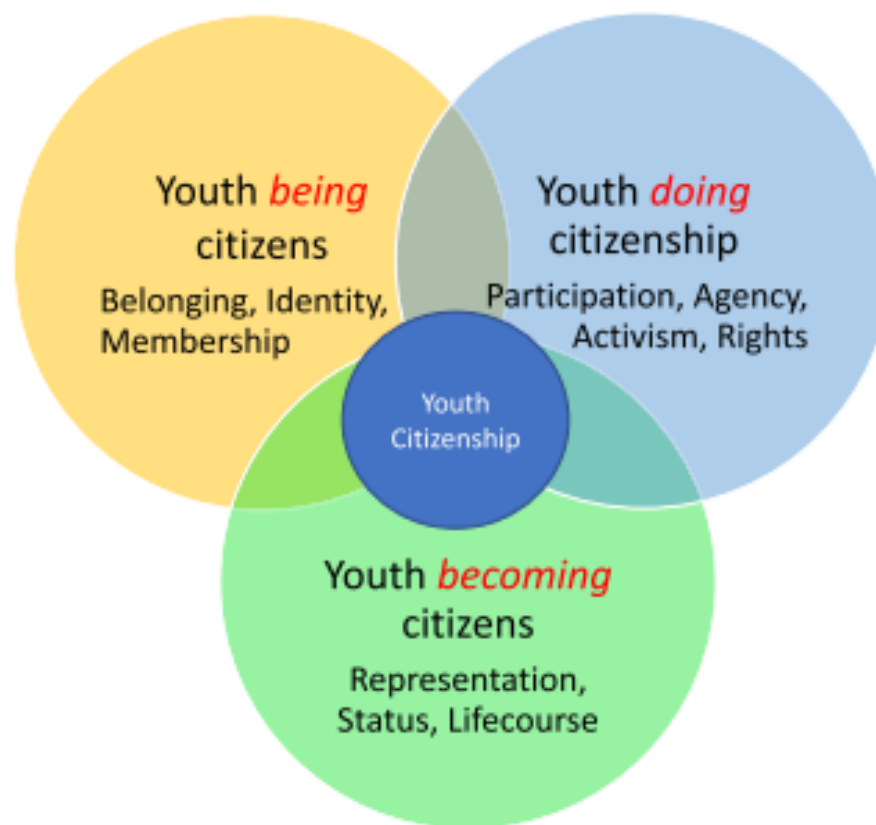
Kracht van pedagogiek

- Opvoeding en vorming van burgerlijke en sociale deugden
- Complexiteit van jeugdburgerschap

Wood (2022): Raamwerk jeugdburgerschap

Onderzoekschallenge Betrokken jeugd

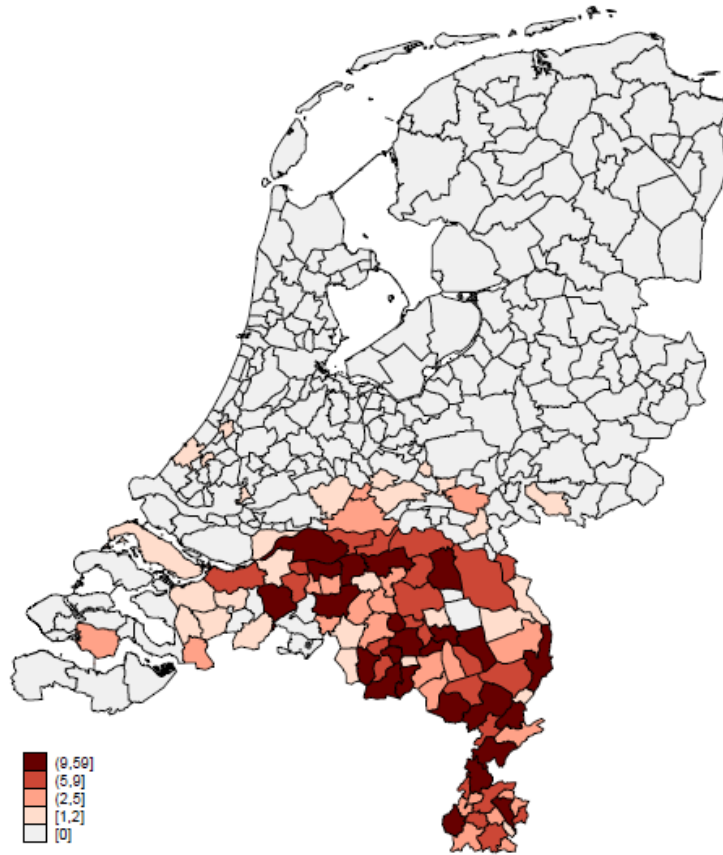
- Colleges, gastlessen, trainingen
- Semi-gestructureerde vragenlijst in 3 versies
- Informatie en toestemming

285 studenten interviewden samen 811 jeugdigen

Figuur 2.1: Spreiding respondenten over gemeenten in Nederland

Maatschappelijke vraagstukken

1. Oorlog en geweld
2. Armoede- en schuldenproblematiek
3. Klimaatverandering en milieuproblematiek
4. Woonproblematiek
5. Uitsluiting, discriminatie en racisme

Oorlog zorgt voor geweld en dit is niet leuk. Er gaan mensen dood door oorlog. En doordat wij ons er mee gaan bemoeien komt de oorlog dan ook naar ons en dit wil ik niet.

Armoede. omdat iedereen gelijk moet zijn en het is best moeilijk voor die mensen voor als ze een keer iets leuks willen doen met hun kinderen. Het is niet leuk, wat wij hebben het goed en die mensen moeten echt nadenken wat ze met het geld gaan doen.

Klimaatverandering. Omdat als ik groot ben anders de wereld niet meer bestaat.

Gender en seksuele diversiteit. Hier mag je niet om gepest worden. Dat is gemeen. Dan voelt het voor de persoon alsof zij niet goed zijn.

De vluchtelingenstroom word steeds groter waardoor er steeds minder woningen vrij zijn voor de Nederlandse bevolking.

Becoming: Vorming door geleefde ervaring

Klimaatverandering.

Ik vind vissen heel erg leuk en dit doe ik ook samen met papa. Als de zee overal heel vies wordt gaan de vissers sneller dood en kunnen we niet meer vissen.

Ik wil dat de meren en de zee schoner worden zodat de vissen goed kunnen leven. (jongen, 10 jaar)

Omdat mijn papa en mama afval van de straat op ruimen en ik daarbij help. (kind, 7 jaar)

Vorming door geleefde ervaring

Armoede

Omdat ik zelf in de winkel werk, en hier dus vaak mee te maken krijg, en ik merk door de stijgende prijzen dat er veel meer word gestolen (man 22 jaar)

Uitsluiting

Er worden vaak kinderen buitengesloten in de pauzes. Ik zie kinderen met een sip gezicht buiten lopen en daar is dan vaak niemand anders bij. Soms zien juffen of meesters dit maar vaak ook niet. Ik denk dat dit meer gebeurt dan wij denken of anderen zien. (jongen 10 jaar)

Woningnood

Omdat er veel te veel woningen worden 'aangewezen' aan andere mensen, waardoor mijn generatie straks tot hun 40ste thuis moet blijven wonen, omdat er geen woningen voor ons zijn. (vrouw, 22 jaar)

Being als politiek bewustzijn

Wij als jongeren kunnen hierin veel betekenen. Wij zijn degene die niet aan een huis kunnen komen. Wij kunnen dit onder de aandacht van de overheid brengen met de hoop dat er iets mee gedaan wordt.

Wanneer jongeren hun ervaringen delen krijgt de regering een ander inzicht met betrekking tot deze problematiek. Omdat ik denk dat de regering enzo niet op dezelfde manier tegen het probleem aankijken als dat ik er tegenaan kijk. Want zij hebben al een huis en zien misschien de noodzaak er niet zo van in.

Ik heb een brief geschreven naar Mark Rutte ook over armoede en duurzaamheid. Verder ben ik thuis bezig met het recyclen.

Ik protesteer als ze de boeren weer willen wegwerken

Doing: sociale deugden

Voorleven

Als ik er mee aan de slag ga of er anders op handel, dan zien anderen dit en kan dit een voorbeeld zijn

Samenwerken

Als iedereen iets bijdraagt kunnen we verschil maken. Ook al is het iets kleins

Bemiddelen

Als er een grote ruzie is wil ik het wel oplossen, maar dat lukt het niet altijd. Bij een kleine ruzie ben ik altijd aan het oplossen (jongen, 16 jaar)

Solidariteit

Je kan vrienden worden [met degene die gepest wordt] en voor hem opkomen
Ik zou met andere kinderen delen als zij iets niet hebben.

Mijn beste vriendin zat met haar gezin ook in de bijstand. Ik heb wel eens gekookt voor hen.

Sociale deugden

Norm stellen

Ik zou mensen vragen om mee te helpen met opruimen. En als ik het zie ook mensen aanspreken.

Als ik merk dat mensen anderen discrimineren, probeer ik er iets van te zeggen

Appèl op ons als mens en docent

- Ruimte voor ervaringen in de praktijk: *“The best preparation for life in a democracy is the actual experience of democracy”* (Dewey, 1916).
- Ruimte geven aan verschillende stemmen. Uitdaging: grenzen van openheid en vrijheid
- Verantwoordelijkheid nemen voor de wereld

Meer weten? Uitwisselen? Samenwerken?
i.andriessen@fontys.nl

